



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8613/2025
02.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранко Луковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење Краљево, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2057/24 од 29.07.2024. године, у седници одржаној 02.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става II изреке пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2057/24 од 29.07.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Брусу П 785/23 (18) од 07.02.2024. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је тужена обавезана да му на име нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због суспендованог проширеног права погодности из групе „Б2“ исплати износ од 250.000,00 динара, са законском затезном каматом од 07.02.2024. године па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је део тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због суспендованог проширеног права погодности из групе „Б2“ исплати износ од још 250.000,00 динара, са законском затезном каматом од 07.02.2024. године па до исплате. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу плати трошкове парничног поступка од 226.350,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж 2057/24 од 29.07.2024. године, ставом I изреке, одбио, као неосновану, жалбу тужиоца и потврдио пресуду Основног суда у Брусу П 785/23 (18) од 07.02.2024. године, у ставу другом изреке. Ставом II изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Брусу П 785/23 (18) од 07.02.2024. године, у ставовима првом и трећем изреке, тако да гласи да се одбија тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд тужену обавезе да му на име нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због суспендованог проширеног права погодности из

групе „Б2“ исплати износ од 250.000,00 динара, са затезном каматом од 07.02.2024. године па до исплате, као неоснован, а тужилац је обавезан да туженој на име трошкова по правном леку исплати износ од 13.500,00 динара, док је одбијен његов захтев за накнаду трошкова поступка поводом изјављене жалбе.

Против става II изреке правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду, у побијаном делу, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), и члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је осуђен правноснажном пресудом Основног суда у Београду К 248/15 од 22.10.2015. године, на казну затвора у трајању од четири године, због учињеног кривичног дела разбојништво и недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја, и експлозивних материја. У периоду од 24.12.2014. године до 13.01.2016. године, тужилац је био у притвору у ОЗ Београд, а потом је пребачен на издржавање казне затвора у КПЗ Ниш. На основу прегледа стручног тима, одлуком управника затвора тужилац је 04.02.2016. године, разврстан у затворено одељење завода КПЗ Ниш, група „Б1“ са смештајем. Потом је, на основу предлога стручног тима, одлуком Управника од 27.07.2016. године, тужилац разврстан у групу са већим степеном проширених права и погодности (из групе „Б1“ у групу „Б2“), при чему је извршена промена смештаја за осуђеног из затвореног у полуотворено одељење. Против тужиоца је, закључком број 116-1-397/2016-06/4 од 13.08.2016. године, покренут дисциплински поступак због основане сумње да је учинио тежи дисциплински преступ из члана 157. став 1. тачка 10., 17. и 20. Закона о извршењу кривичних санкција, због чега је, из безбедносних разлога, издвојен од осталих осуђеника до 48 сати. Решењем број 24/1-9268/2016-06/4 од 13.08.2016. године, наређена је посебна мера смештаја осуђеног у затворени део завода од 15.08.2016. године. Тужилац је у међувремену премешен у други павиљон, такође у затвореном одељењу, решењем број 24/1-9268/2016-06/4 од 15.08.2016. године. Пре покретања дисциплинског поступка, тужилац се јавио служби за здравствену заштиту КПЗ Ниш, због проблема са кичмом, 06.08.2016. године, када му је преписана адекватна терапија. Потом се поново јављао истој служби 08.08.2016. године и 10.08.2016. године, због истих здравствених проблема када су му преписане ињекције. Решењем број 116/1-397/2016-06/4 од 15.12.2016. године, тужилац је ослобођен дисциплинске одговорности јер је утврђено да постоје околности које искључују његову дисциплинску одговорност (здравствени проблеми са кичмом због којих није могао да ради теже физичке послове) па је враћен у полуотворено одељење, након чега су му додељена проширена права на слободан излазак у град, на посету породици и сродницима о викенду и празницима, право на круг лица која га могу посетити а додељен му је годишњи одмор изван Завода. На даље издржавање казне тужилац је упућен у ОЗ Крушевац 24.10.2017. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца делимично усвојио за износ од 250.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете у смислу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима и члана 35. Устава РС налазећи да је тужилац претрпео нематеријалну штету због неправилног рада државних органа јер су му била ограничена права која је могао да има пошто је, услед покретања дисциплинског поступка, пребачен у затворени део Завода. По оцени првостепеног суда, служба за третман и служба за здравствену заштиту КПЗ Ниш, биле су дужне да, пре распоређивања тужиоца на послове које је одбио да изврши, утврде да ли он може да их извршава услед здравственог стања као и да, одмах по одбијању извршавања послова а пре покретања дисциплинског поступка, провере његово здравствено стање, што оне нису учиниле, због чега су тужиоцу неоправдано била суспендована проширена права на издржавању казне затвора.

Другостепени суд је, побијаним делом пресуде, преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете одбио налазећи да нематеријална штета за претрпљене душевне болове због суспендованог проширеног права и погодности из групе „Б2“, која је предмет овог спора, није вид штете прописан одредбом члана 200. Закона о облигационим односима. Поред тога, по оцени другостепеног суда, не постоји узрочно-последична веза односно пропуст у раду КПЗ Ниш и евентуалне штете на страни тужиоца а тиме и одговорности тужене Републике Србије јер нема неправилног односно незаконитог рада њеног органа у смислу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима. Према тужиоцу је вођен дисциплински поступак на начин прописан Законом о извршењу кривичних санкција и Правилником о дисциплинском поступку према осуђеним лицима, која законска регулатива даје могућности издвајања осуђеника од осталих на период од 48 часова, као и враћање у групу „Б1“ из групе „Б2“, а што спада у групу превентивних а не репресивних мера, као превенција до окончања дисциплинског поступка и у циљу сузбијања потенцијалне могућности ремећена реда и безбедности у затвору. По оцени другостепеног суда, одлуке које тужени донео и то: покретање дисциплинског поступка,; издвајање тужиоца и упућивање у затворени део завода; вођење дисциплинског поступка и одлука донета у дисциплинском поступку (ослобођен дисциплинске одговорности) су законска овлашћења туженог па се смештај у затворени део завода, до окончања дисциплинског поступка, не урачунава у дисциплинску меру упућивања у самицу, због чега нема ни повреде права личности јер тужени има законска овлашћења да предузима такве мере, сагласно одредби члана 169. Закона о извршењу кривичних санкција, због чега тужена није дужна да тужиоцу накнади предметну штету.

Врховни суд налази да је, другостепени суд, преиначењем првостепене пресуде, правилно применио материјално право.

Одредбом члана 172. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган преузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. На основу одредбе члана 200. став 1. истог Закона, за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањене животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица као и за страх, суд ће, ако нађе да околности случаја а нарочити јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству.

Права осуђеног прописана су одредбом члана 76. Закона о извршењу кривичних санкција („Службени гласник РС“ бр 55/2014 и 35/2019), тако што свако мора поштовати достојанство осуђеног (став 1.), и нико не сме угрозити телесно и душевно здравље осуђеног (став 2.). Услови за издвајање осуђеног прописане су одредбом члана 169. истог Закона тако што од момента сазнања за учињени тежи дисциплински преступ и током дисциплинског поступка, управник завода или лице које он овласти може одлучити да се осуђени издвоји, из безбедносних разлога, од осталих осуђеника, до 48 часова. Време издвајања се урачунава у дисциплинску меру упућивања у самицу (став 1.). Осуђено лице са третманом отвореног или полуотвореног одељења против кога је покренут дисциплински поступак за тежи дисциплински преступ може се сместити у затворени део завода до окончања дисциплинског поступка (став 2.).

У конкретном случају, тужилац је у затвореном одељењу затвора КПЗ Ниш провео од 15.08.2016. године до 15.12.2016. године, када је ослобођен дисциплинске одговорности јер је утврђено да постоје околности које искључују његову дисциплинску одговорност (здравствени проблеми са кичмом због којих није могао да ради теже физичке послове) па је враћен у полуотворено одељење након чега су му додељена проширена права, која је претходно имао (на слободни излазак у град, на посету породици и сродницима о викенду и празницима, право на круг лица која могу да га посећују и годишњи одмори ван завода). Имајући у виду да је одредбом члана 169. став 2. Закона о извршењу кривичних санкција, прописано да осуђено лице са третманом отвореног или полуотвореног одељења, против којег је покренут дисциплински поступак за тежи дисциплински преступ (што је овде случај) може се сместити у затворени део завода до окончања дисциплинског поступка, следи да надлежни орган тужене није поступао незаконито нити неправилно смештајем тужиоца у затворени део завода, у смислу одредбе члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, како је правилно закључио другостепени суд. То што је тужилац, решењем КПЗ Ниш број 116/1-397/2016-06/4 од 15.12.2016. године, ослобођен дисциплинске одговорности, није основ за накнаду предметне штете тужиоцу у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је он био дужан да докаже да му је, смештајем у затворени део завода, угрожено телесно и душевно здравље, а он то није тврдио нити је ту чињеницу доказивао. Због тога тужилац неосновано у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153., 154. и 165. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић